

Konfiskavimo perspektyvos Lietuvoje ir Europoje

Viršnacionalinės tendencijos turto konfiskavimo reguliavime

Goda Dainauskaitė, Skirmantas Bikelis

Vilnius
2025

Pagrindinės žinutės

- ES sako NE civiliniam konfiskavimo procesui, TAIP – baudžiamajam
- Turto legalizavimo sudėtis ir taikymo sritis išplėsta maksimaliai, tuo atveriant beveik neribotas galimybes naudotis šia sudėtimi konfiskavimo procesuose kaip įrankiu
- Beveik pašalinamos formalios sąlygos (ribojantys pagrindai) nusikalstamo turto konfiskavimui ES lygiu
- EŽTT pozicija yra iš dalies kintanti, kartais dviprasmiška

ES sako NE civiliniam konfiskavimo procesui, TAIP – baudžiamajam

Bendradarbiavimas turto
paieškoje ir tyrimuose

Sprendimų įšaldyti turtą ir jį
konfiskuoti
vykdymas

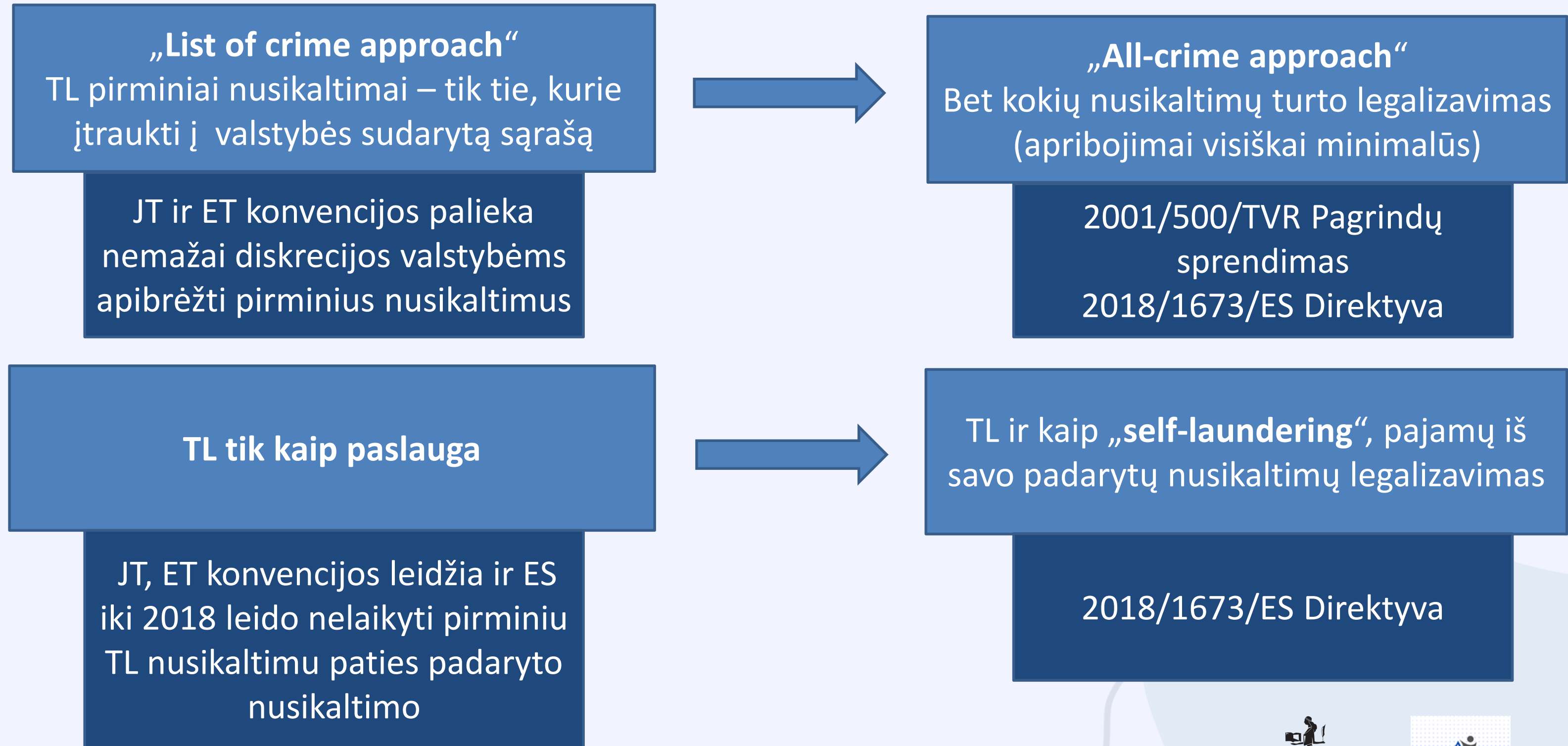
Konfiskavimo įrankių plėtra

2014/41/ES Direktyva dėl
tyrimo orderio
baudžiamosiose bylose
?

2018/1806 reglamentas Dėl
turto įšaldymo ir
konfiskavimo orderių
abipusio pripažinimo

2024/1260/ES direktyva
Dėl turto konfiskavimo

Turto legalizavimo taikymo srities plėtra

Turto legalizavimo taikymo srities plėtra

Naujas įrankis

Beveik pašalinamos formalios sąlygos
nusikalstamo turto konfiskavimui ES lygiu

Nutrauktas IT dėl
turto legalizavimo

Civilinis turto
konfiskavimas

Nutrauktas IT dėl
turto legalizavimo

Bešeimininkis turtas

Nusikalstamos
organizacijos veikla ar
kitokie nusikaltimai

ES 2024/1260 16 str.
savarankiškas
areštuoto
„nepaaiškinto turto“
konfiskavimas

Konfiskavimas, kai teismas
turi pagrindo manyti,
kad turtas gautas
nusikalstamu būdu

Nutrauktas IT dėl
turto legalizavimo

Vokiškas (ir AUT)
savarankiškas
išplėstinis
konfiskavimas

Sustojęs IT dėl
turto legalizavimo

Latviškas išankstinis
konfiskavimas

Direktyva 2024/1260

(34) Turi būti galimybė konfiskuoti ir **nutraukus ikiteisminį tyrimą**

(35) Valstybės gali taikyti savarankišką konfiskavimą ir **turtui, gautam iš kitų pelningų nusikaltimų**

Iš dalies kintanti EŽTT pozicija

Ar konfiskavimas yra baudimas?

- Britiškas gali turėti požymių (Welch 1995, bet ne Phillips 2001, Butler 2002), tam tikras itališkas gali turėti požymių (Sud Fondi 2009 ir Varvara 2013, bet ne Raimondo 1994, Arcuri 2001),
- bendrai nusikalstamo turto paėmimas **nėra bausmė (teisių ribojimas)**, o teisinės tvarkos atstatymas (Balsamo 2019, Gogitidze 2015, Telbis&Viziteu 2018)

Ar proporcinga konfiskuoti nenusikalstamos kilmės turtą?

- NE! Dimitrovi 2015, Todorov 2021, Yordanov 2023, Mandev 2024

Iš dalies kintanti EŽTT pozicija

Koks leistinas įrodinėjimo standartas?

- Leistinas ir tikimybių balanso (Phillips 2001, Gogitidze 2015, Telbis 2018)

Ar turto neteisėtumo prezumpcijos leistinos?

- **Taip!** (Gogitidze 2015 ir kt.),
- **Gal ne!** Turi būti įrodytas priežastinis ryšys (Todorov 2021, Yordanov 2023, Mandev 2024).

Bet, priežastinio ryšio reikalavimas buvo (net ne paties EŽTT, o BUL AT) bandymas pasakyti, kad neturi būti konfiskuojama, kai yra grėsmė, kad procesas nebus sąžiningas dėl tam tikrų aplinkybių (tipinė išlyga britų ir skandinavų teisėje),

bei kad negalima remtis **absoliučia** turto neteisėtumo prezumpcija, reikia turėti konkrečių faktinių aplinkybių, pagrindžiančių manymą (įsitikinimą), kad turto kilmė nusikalstama

Iš dalies kintanti EŽTT pozicija

Ar **įtarimas** dėl nusikaltimo, iš kurio nėra gautas turtas, gali būti formali sąlyga nusikalstamos kilmės turto konfiskavimui?

- **Ne?** Yordanov 2023. Reiktų bent kaltinimo.
- Bet nusikaltimas netgi ne tas, iš kurio turtas sukauptas? Kiek bendrame kontekste gali turėti reikšmės tokie niuansai?
- Nors bylą nagrinėjant EŽTT jau buvo žinoma, kad yra ne tik įtarimų, bet ir nuteisimų, bet EŽTT vadovavosi tuo, kas buvo žinoma pareiškimo padavimo metu ir pripažino pažeidimą. Tiesa, nuteisimai tik dėl nelegalaus įdarbinimo. O turtas tik 19 000 Eur

- **Direktyva 2024/1260**

(34) Valstybės turi numatyti galimybę taikyti konfiskavimą ir nutraukus tyrimą dėl nusikaltimo